

ကညီကီစံပုဟ်ကုလ လာကီကီတိုင်စံး, 'ဟ်ကုလတုလဟ်မုာ်မး'

လုလုဒီးလဲလဲဒ်ပုဂံတမံာ်,
ကူကုအာသုဂံကီတုကုတု
ကုအာသီ လာကီပယီ

Photos ©UNHCR/Hkun Lat

လါစံးပထုဘာန် ၃ သီ, ၂၀၁၈

ဂီလုာ်မ့ၣ်, ကီပယီ - ဖိသုဂံမုာ်ဖိတဖုာ် တာ်သးဖုံအတုာ် ကိးပသုကိးပသီ မဟ်ပုကလံကု, ဖိအာသုဂံ လိာ်ကွဲတုဖု ပျံလုဂီၤခီ, ဖဲကဝီၤဒု (၁) ဂီလုာ်မ့ၣ်, လုအာမုာ်ဖိဆဲးတဖျာန် လာကီပယီကညီကီစံအပူၤ ဘူးဒီးကီတိုင်ကီဆာန့ၣ် လီၤ.

လာပုဒ်ပုဂံတမံာ် လုလုဒီးလဲလဲ သးန့ၣ် ၁၁ န့ၣ်, ခံ ဂုအာဂီၤ, ဆာကတီဝဲအံၤမုာ် တာ်သုဂံသးဝးအဆာကတီၤ, ဖဲ အာသုဂံအိၣ်တမံၤလာကီကီတိုင် အါန့ၣ်အါလါဝဲအာ လီၤခံလီၤ. အာသုဂံဟ်ကုတုလဟ်မုာ်မး ဃုာ်ဒီးအာသု အဟံၣ်ဖိယီဖိတယံာ်ဘၣ်, ဒီးအာသုအာသုမုာ်န့ၣ် တံၤသကိးအါဂုလံ ဖဲအဟ်ကုအိၣ်တုလီၤအာသီအံၤန့ၣ် လီၤ. တုလီၤအာသီ လုအာပျီလါဟုဖဲတုဖုခါအဆာကတီၤ, တမံၤထဲအဟံၣ်တုလီၤအာသီ လုအာသုပိာ်မုာ်တဖုာ်ကလိာ် ကွဲအာဂီၤခီဘၣ်, ဖဲအံၤ အိၣ်စုာ်ကိးဒီးတုပုာ်ကွဲအာသီတဖျာန် လုအာသုဂံကလဲၤထီၣ်မုာ်လိာ်အါန့ၣ်လီၤ.

"ပလိာ်ကွဲဖဲအံၤမုာ်မးလီၤ." လုလုဒီးဘၣ် UNHCR လုအာ မုာ်ကရုလုအာမတုာ်ဘၣ်သးပုကလံကုဘၣ်ခဲလီၤ. "ဒီးပ အိၣ်ဒီး လဲၤထီၣ်ကွဲဒီးပဆုကကွဲဖိအာသီ တယံာ်ဘၣ်လီၤ."

တုလုတန့ၣ်အံၤ လါမုာ်အာသီထံးအာကတီၤ, ဖိသုဂံမုာ်ဖိတ ဃာ်ခံဂု သုညါထဲကွဲလုအာအိၣ်လုအာပုာ်ဒဲကဝီၤ ကီကီတိုင် တိုင်ခီ, ဖဲအာသုဂံအဟံၣ်ဖိယီဖိအိၣ်တုဝဲ အါန့ၣ်အါလါ န့ၣ်လီၤ. အုပုာ်မုာ်ဒဲကဝီၤခွဲအုပုာ်အကျါတဖျာန် လုအာဟံၣ်လီၤ အိၣ်ကဒုပုကလံကုဘၣ်ခဲ ၉၇,၀၀၀ ဂု, လုအာအိၣ်တမံၤမုာ် ကညီဒီးကရုန့ၣ်ဖိ လုအာအိၣ်လာကီကီတိုင်-ကီပယီကီဆာ

လီၤ.

အာသုဂံအမိ, မ့ၣ်သါ, သးန့ၣ် ၄၃ န့ၣ် စံးဝဲ, "ပအိၣ်လုအာက ဝီၤအပူၤ တမံၤတုအာလုအာဂီၤအကျါဘၣ်. လုပခါဆု ညါအာဂီၤ, လီၤဆီဒုတုလုအာအာဂီၤ, ပဆာတုာ်လီၤပသး လုဂုတကုာ်လာပဟ်ကု လီၤ."

ဖဲအာသုဂံနုာ်ဟူလု ဒီဖျိပဒိၣ်တုပျဲဒီး UNHCR တုဆီၣ်ထွဲ မဟ်အာကျဲ ပုကလံကုဘၣ်ခဲ လုအာကတီၤအာသီအိၣ်အာ ဖိခိၣ် မုာ်အိၣ်ဒီးကုအုကီပယီကုလုတဘျီ, အာသုဂံဆဲး ကျဲဒီးဒဲကဝီၤပုကလံကုဘၣ်ခဲ ဒီး UNHCR ဖဲ ၂၀၁၇ န့ၣ် လီၤ.

ကီပယီမုာ်ထီၣ်ကလံထံး လုတုတဂုတကျါဒီး တုထီ ခုၣ်အိၣ်တုန့ၣ်ယံာ်အါလါဝဲအာလီၤခံ, ဖဲအပူၤကွဲာ်စုာ်န့ၣ် အာတုပူၤ, ထံၣ်ဘၣ်တုလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ထီၣ် ကယီကယီ လုဟီၣ်ကဝီၤပုကလံကု, ပုကလံကုဘၣ်ခဲအဆဲးကတုာ်တက ဂုပုက ၇၁ ဂု ကုကဒါဝဲလာပဒိၣ်တုပျဲအကျဲ ဖဲလါအီးထီ ဘၣ် ၂၀၁၆, ဒီးလုပုကလံကုတကဂု ပုကညီ ၉၃ ဂု, ကုကဒါဝဲလါမုာ် ၂၀၁၈ န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်လု ၂၀၁၂ လံၤ လဲၤ, ပုကကဒါလုအာကတီၤအကျဲ ဆုကီပယီမုာ်ထီၣ်က လဲၤထံး အိၣ်ဝဲခဲလုာ် ၁၅,၀၀၀ ဃုာ်ဃုာ်လဲၤန့ၣ်လီၤ.

မ့ၣ်သါဒီးအာဂီၤအါစီ, သးန့ၣ် ၄၀, ဟ်လီၤအာသးလုကကု ဆုဂီလုာ်မ့ၣ်, ဃုာ်ဒီးအာသုဂံမုာ်ယံာ်ဂု, လုသးန့ၣ်အိၣ် ၅ န့ၣ် တုက ၁၅ န့ၣ်အာဘၣ်စါန့ၣ်လီၤ. မုာ်လုမ့ၣ်သါမုာ်ပုက လုဂီလုာ် ဒီးအဟံၣ်ဖိယီဖိအိၣ်ဖဲန့ၣ်အာသီ, အာသုဂံကုအိၣ်ဆီ ဖဲန့ၣ်ဒီး အဟံၣ်ဖိယီဖိသုလီၤ.

အဝဲသုဂ်ကုၤအိၣ်ဝဲန့ၣ်န့ၣ်ၵၤလါဝံၤဒီး၊ အိးထီၣ်န့ၣ်ကျးဆဲးတဖျၢၣ်လၢ အဆါ တၢ်ဖိတၢ်လံၤအကလုာ်ကလုာ်၊ ဒီးသ့ၣ်ဝဲတၢ်ဒီးတၢ်လၢ်ကျိးတ ကုၤ ဃုာ်ဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢ မ့ၣ်သါအဒုမုၣ်ဝၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၣ် သါဆါတၢ်လၢကျးတခီခီ၊ တကတီၢ်ဃီအဝဲဒၣ်ဒီးအဖိမုၣ်၊ ခုၤန့ၣ်ဝဲၤ သးနံၣ် ၁၅, မၤစ့ၢ်ကိးတၢ်မၤလၢဟံၣ် ဒီးလဲၤဆါတၢ်ဒီးတၢ်လၢ်လၢဟံၣ် ကအဖျါ၊ ဒ်သိးကမၤပွဲၤ ဟံၣ်ဃီအတၢ်လိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. အဝဲ ဒၣ်တူၢ်ဘၣ် အအိၣ်လၢဂီၢ်လုၢ်မုၢ်တၢ်လၢအပူၤဖျိး ဒီးန့ၣ်လၢအလုၢ်အိၣ် သးသမူကသုဝဲန့ၣ်လီၤ. ဂီၢ်လုၢ်ပုၤကညီအါဂၤ ဒီးသန့ၤထီၣ်သးလၢ တၢ်ကၤတၢ်ဒီးကီၢ်ကိၣ်တၢ် လၢတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူအဂီၢ်လီၤ.

"တုန့်မှီပဟံကတုလဟံဒ်ဒီး ပတူဝ်ဘဉ်လဟပအိဉ်ဘဉ်သဘျူ လဟပကစၢ်ပုတတပုလန့ဉ်လီၤ. လၢဒဲကဝီၤပုၤ ပဘဉ်ယိဉ်တၢ်လၢခါဆူညါအဂီၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဒီးန့ၢ်ဒုဉ်လံာ်တၢ်အိဉ်တၢ်အိဉ်တၢ်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤ ဒီးဘဉ်တၢ်ဒီသဒၢအီၤဂ့ၤဘဉ်ဆဉ်, ပတသ့ညါ ခါဆူညါတၢ်ကမၤသးဒ်လိဉ်ဘဉ်.' မ့ၢ်သါစံးဝဲလီၤ.

အဲဒီဒုတိယအကြိမ်မှာ အဲဒီ နံပါတ်က "ယထုံတိတိဆီတလဲဒီး တိလဲထီတိလဲထီ မအသးအါမးလကညီကီပူ စးထီတိလကပးထီတိအလီခံ၊ လီဆီ ဒုတိတိလကတိသုတိလီဆီလီတကပးလီ."

အာစီ၊ အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တဂ့ၤအါဘၣ်, ဒီးဘၣ်ဖွဲးအသးလၢကီၢ် ကျီၣ်တၣ် ဖဲ ၂၀၁၆, ဒီးအခဲအံၤဘၣ်ဆဲးအီကသံၣ်ဒိသး အတၢ်အိၣ်သး ကဘျီက့ၤအဂီၢ်လီၤ. အဝဲဒၣ် အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်အိၣ်သး ဘၣ်နးအကစၢ်ဒီးအဟံၣ်ဖိဃီဖိ, လီၤဆီဒၣ်တၢ်အတၢ်အိၣ်သးနးထီၣ် ဖဲအဟံၣ်က့ၤတုၤဝံၤအလီၤခဲ, မ့ၢ်လၢကသံၣ်ကသီလၢအလိၣ်ဘၣ်ဝဲ တ အိၣ်ဖဲအဘူးဒီးဂီၢ်လၢအယံလီၤ.

မိုးလါးအတိအကျအသိအထင်အသိသတင်းဒီး၊ ခုနကတော့ဟင်းထိုင် လာကွဲ အပူကွဲကွဲနဲ့ ဖဲအိပ်ဒီးလာဒီကဝီယူအာ၊ ဒီသီးကမလော အမိ ဒီးလုအိပ်အဟုံဖိပီအာဂီလီ. "ယဟ် မိုးလါးအတိအကျအသိ အိပ်ချအတိအကျသးအသိ အဝဲဒုဒ်မလောတကဲဘဉ်." အဝဲဒုဒ်မလောတကဲဘဉ် UNHCR လီ.

"ဒီဖီမုဂ်ဂိုကိတဂဒအသီး၊ ယပတုဂ်ယတိကူဂ်ဘဂ်ကူဂ်သု
ဒ်သီးကပးထီဂ် ဖီဂ်ထီဂ်ဟံဂ်ဃီအမူအဒါနုဂ်လီၤ." အခဲ
အံၤအဝဲဒ်ဆိကမိဂ်လကထီဂ် တါစုသုဒ်ဘဂ်တါသီဂ်လီ၊
ဖဲ UNHCR ဟဲအိဂ်သ ကိးဒီးကွါတါအိဂ်သးမၤသးဒ်လဲဂ်ဒီး
ပုၤကုၤတဖၣ်, ဝံၤအလီၢ်ခဲလီၤ.

တချူးလားအသံသ့ဟံကုၤ, UNHCR ဟံကုၤဟံကုၤဖိဖိ, ဒီးဒုးသ့ညါအသံသ့တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃး တၢ်အိၣ်သးလၢ ဂီၤလုၢ်မွဲၣ် ဒ်အမၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအတၢ်အိၣ်သး, တၢ်မၤန့ၢ် တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ, ဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူအခွဲအယၢ်တ ဖၣ်, ဒ်သိး အသံသ့ကသုညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအလၢအလီၤ လၢကဆၢတၢ်လီၤကစၢ်သးကသုအဂီၢ်လီၤ.

ဒ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲတၢ်မၤကျဲတခါအသိး, ကီၤပယီၤပဒိၣ်ဟံမၤ
တၢ်သမံထံအဒိၣ်ထံးတၢ်ဘျီဒီးအဝဲသ့ၣ် ဒ်သိးကမၤလီၤတၢ်
အဝဲသ့ၣ်မံၤထံဖိကီၤဖိအဂ့ၢ်, ဖဲလါယူၤလဲၤ ၂၀၁၇ လီၤ. ဒ်အ
မ့ၢ်တၢ်မၤကျဲတခါအသိး, တၢ်ကတိၢ်ကတီၤန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်, နီၤ
ကစၢ်တၢ်အုၣ်သးအလံာ် Certificate of Identity မ့တမ့ၢ်
“COI” ဒ်သိးကသူဝဲဒ်အမ့ၢ် တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤအလံာ်အုၣ်သး
လၢတစၢ်တလီၤအဂီၢ်, လၢကီၤပယီၤပဒိၣ်ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤ
အဝဲသ့ၣ် ဖဲမ့ၢ်န့ၢ်လၢအဟးထီၣ်န့ၢ်လီၤ.

မုန့်သိသ္ဍုန်လီၤတၢ်ဒီးတၢ်လၢ်လၢ အဟံၣ်ချၢကရၢ်အပူၤ

အိမ်၊ ယုဒဒီးအဖိမ့်ဒီးအမိ၊ ဆာထာန်လာအဝဲသုတ်ဟံင်ဖိဃီဖိတိဆါကျးအမဲင်ညါ

UNHCR ဟုံကူင်အဝဲသုတ်စိုက်ကီးလၢ ကဟဲကုဒ်စိာ်လံာ် အုင်သးတခါဂုဒတခါဂုဒ၊ ဒ်အမုါကသံာ်အလံာ်အုင်သး၊ တၢ်သိုဉ်လိအလံာ်အုင်သး၊ ဒီးတၢ်ကူင်ဘၣ်ကူင်သုအလံာ် အုင်သးဒီးအဝဲသုတ်လီၤ တချုးလၢအဝဲသုတ်ဟးထီၣ်လၢ ဒဲကဝီၤ၊ အဝဲသုတ် ကဘၣ်ဒီးမၤကွၢ်သးလၢ International Organization for Migration (IOM), ဒ်သးတၢ်ကမၤ ကွၢ်အဝဲသုတ်လၢ လံာ်တၢ်ကုဒ်တၢ်ကဲတကဲ၊ ဒီး Humanity & Inclusion (HI) ကရၢတခီ ကဒုးသုင်နီၣ်အဝဲသုတ် ဘၣ်ဃး တၢ်သုင်ညါမုၢ်ဟီၤအတၢ်လီၤပျံၤအဂီၢ်လီၤ.

UNHCR ဒီး World Food Programme (WFP) စိုက်ကီး ဟုံလီၤအဝဲသုတ်လၢစုတၢ်မၤစၢၤ စုယီၤ ၅၆,၀၀၀ ဘး (၁,၇၀၀ အမဲရကၤဒီလုၣ်) ဒ်သးကမၤစၢၤအဝဲသုတ်လၢ တၢ်လံာ်တၢ်ကုဒ်အလဲ၊ တၢ်သုင်လီၤဆီလီၤကဒါတၢ်အိၣ် မူ၊ ဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲလၢ တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အဂီၢ်ဃုလၢ၊ တချုး လၢအဝဲသုတ်ဟးထီၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသုတ်ဒီးန့ၣ်စိုက်ကီး ဟုံ တၢ်လိာ်လၢအမုါ ပုၤပီၤ၊ ပိာ်မုၢ်တၢ်ကဆုကဆုအပီးလီ၊ တၢ်လံာ်တၢ်ကုဒ်ထၢၣ် ဒီးပလးစတုးလံာ်ဒါ လၢကပာ်အ ဝဲသုတ်လံာ်ကုဒ်ကုဒ်အဂီၢ်လီၤ.ထံဂုဒကီၢ်ဂုဒတၢ်မၤပူၤဖျဲး ကရၢ International Rescue Committee (IRC) ဟုံ လီၤစိုက်ကီးဟုံတဖျၢၣ်စုာ်စုာ် နီၣ်ဒီးတၢ်ကဆုကဆုပီးလီ ဒီးတၢ်မၤကဆုထံတၢ်ဖိတၢ်လံာ်သုတ်တဖၣ်လီၤ.

ဖဲလၢမုၢ် ၇ သီ, ၂၀၁၈, အဝဲသုတ်မုၢ်ဟုံဖိဃီဖိတခူၣ်လၢ ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတကရူၢ်အကျါ လၢဘၣ်တၢ်ဆုအဝဲသုတ်

ဒီးဘးစံကါလၢ IOM ရဲၣ်ကျဲၤဝဲလၢကီၣ်တံၣ်ပဒိၣ်တၢ်ကွၢ် ထွဲအဖိလၢ, ခိာ်မၢ်ဆီး-မုးဝတံာ်တၢ်ဆူကီၢ်ပယီၤအပူၤ ဖဲအဝဲသုတ်ဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်မုၢ်အီၤ လၢကညီကီၢ်စဲၣ်ကိ တံာ်ခိၣ်ကျါ နါခါထွဲ.မ့ၢ်ဒီးခိၣ်န့ၣ်လၢအဂၤအါဂၤ, ဖဲ ကီၣ်လိကွဲတၢ်တူၢ်လိာ်မုၢ်အလီၤ န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်တူၢ်လိာ်အမူးအဆၢကတီၢ်, ဟုံတဖျၢၣ်စုာ်စုာ်ဒီး န့ၣ်စုာ်မၤစၢၤကဒီးလၢ Myanmar Red Cross Society ကရၢ ဒီးကညီကီၢ်စဲၣ်ပဒိၣ်, ခဲလၢာ်ဟံာ်ဖိၣ်ထီၣ် ဘးစုပယီၤ ၆၀၀,၀၀၀ ကွး (အမဲရကၤဒီလုၣ် ၄၀၀) လၢ ဟုံတဖျၢၣ်စုာ်စုာ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤဟးထီၣ်ထံလီၤကီၢ်ပူၤပဒိၣ် ထုးထီၣ်ဟုံ လီၤအဝဲသုတ်တဘျီယီ ဟုံန့ၣ်စုာ်စုာ်အလံာ်လၢတစီတ လီၤအဂီၢ်, ဒီး လၢခဲတနံၤ အဝဲသုတ်ဒီးန့ၣ်ဟုံန့ၣ်စုာ်စုာ်လၢ အဂါအကျၢၤန့ၣ်လီၤ.

တဟါယီ ကညီကီၢ်စဲၣ်ပဒိၣ် ရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်တၢ်လံာ်တၢ်ကုဒ် လၢကကုဒ်ဆူဂီၢ်လုၢ်မ့ၢ်, ဒီးတၢ်လံာ်လၢကျဲမုၢ်ခိၣ်စ့ၤန့ၣ် ရဲၣ်ဝဲအလီၤခဲ, အဝဲသုတ်ကုဒ်တူၢ်လိာ်မ့ၢ်တန့ၣ်ယီၤလီၤ.

"ပတူၢ်ဘၣ်ဒ်သးပဟဲကုဒ်တုၤဘၣ်လၢ ပကစၢ်ပုၤတၢ်အ အိၣ် ဖဲပဘူးပတၢ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. မုၢ်တၢ်အမုၢ်လၢဟဲ ကုဒ်တုၤဘၣ်လၢဟုံ ဖဲပမုၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ." မ့ၢ်သၢ ဖဲဝဲ, ဒီးဖဲဒဲလၢအဝဲသုတ်အဟုံဖိဃီဖိမုၢ်လၢဝဲလၢ တ ယံာ်ဘၣ်ကုဒ်ဟုံခိၣ်လီၤတကဝီၤ ဒ်သးကသုၣ်ထီၣ်အ ဟုံ ဆူညါတယံာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

အိမ်နီးနှိုင်းသား အဖေမဲ့အမေမဲ့

"တုန့်တုန့်ပိုင်ပိုင်ဒီးပိုင်ပိုင်ကဲထိုင်ကဲသရဏ်မုဏ်, ဒီးပကဒုးအိဏ်ထိုင် တၢ်လၢ်လီၤသးဖုံလၢဖိသၢ်ကမၤလိတၢ်အဂီၢ်လီၤ." လဲလဲကိးပသူထိုင် ဖဲအဝဲဒၣ်က့ၤဖုကဒါဆူအသကိးအိဏ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲ ၃၁.၇.၂၀၁၇, သးနံၣ် ၁၅ နံၣ်, ဃုတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကထီဏ်တၢ်စုသုဒိဏ်ဘဏ်တၢ်သိဏ်လိ ဒီးအဒုမုဏ်အဆံးကတၢ်ခံၣ် ဆံးဒီးလၢကထီဏ်ကဲအဂီၢ်အခါ, ပုၤတဖၣ်ခံၣ်ဂၤဂီၢ်န့ၣ်မုဏ်သီလၢ ကဲန့ၣ်အသိကစးထီဏ်အဆၢကတီၢ်ဖဲလဲဏ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ဘဏ်ယီဉ်ဝဲန့ၣ်သက့လၢ ကဲလၢကလဲၤထီဏ်ကမၤတၢ်လီၤဆီဒီး ကဲလၢအဝဲသ့အိဏ်ညီန့ၣ်ဝဲလၢဒဲကဝီၤဘဏ်ဆဏ်, အဝဲသ့သ့ၣ်ဟီၤသးဝးလၢ ကစးထီဏ်ထီဏ်ကဲ, ဒီးကွၢ်လၢဆူညါတၢ်မံၤမီၤလၢကဟဲန့ၣ်လီၤ.

အိမ်, မူဉ်သါ ဒီးအဝဲသ့အဟံၣ်ဖိပီဖိအဂီၢ်, မုဏ်တၢ်အဒိလၢအဟံၣ်ဖျါ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးတၢ်တၢ်အိဏ်ဃါဃုာ်လၢအိဏ်ခိးဟံၣ်အဝဲသ့, ဖဲအစးထီဏ်သ့ၣ်ထီဏ်ကဒါအတၢ်အိဏ်မူ လၢအဝဲသ့အထံလီၤကီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.